

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”**

Кафедра СОЦІОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ДИСЦИПЛІНИ

НАВЧАННЯ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ І ЗА РУБЕЖЕМ

Освітній рівень: другий (магістерський)

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальність: 231 Соціальна робота

Статус курсу: вибірковий

Бартош О.П. Навчання теорії і практики соціальної роботи в Україні і за рубежом: Навчально-методичний комплекс для студентів напрямку 231 «Соціальна робота» / Олена Павлівна Бартош. – Ужгород: УжНУ, 2016. – 100 с.

Розробник:

Бартош Олена Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензенти:

Шандор Ф.Ф., кандидат соціологічних наук, доцент, УжНУ

Козубовська І.В., доктор педагогічних наук, професор, УжНУ

*Затверджено на засіданні кафедри соціології та соціальної роботи
факультету суспільних наук
Ужгородського національного університету
протокол № 1 від 15 вересня 2016 року*

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра СОЦІОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету суспільних наук

_____ ОСТАПЕЦЬ Ю.О.

«_____» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАВЧАННЯ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
В УКРАЇНІ І ЗА РУБЕЖЕМ

спеціальність

231 «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

факультет, для студентів
якого викладається дисципліна

ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК

Ужгород – 2016 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Навчання теорії і практики соціальної роботи в Україні і за рубежом» для студентів спеціальності 231 соціальна робота. – «___» _____, 2016 р. – 15 с.

Розробники: канд.пед.наук, доц. Бартош Олена Павлівна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Протокол № від «___» _____ 2016 року

Завідувач кафедри

_____ (_____)

(підпис) (прізвище та ініціали)

«___» _____ 2016 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2016

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань 23 Соціальна робота	Нормативна	
Модулів – 1		Рік підготовки	
Змістових модулів – 5		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)	Спеціальність 231 Соціальна робота	Семестр	
		2-й	1-й, 2-й
		Лекції	
Загальна кількість годин – 105	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий, магістерський	20 год.	8 год.
Для студентів денної форми навчання: тижневих годин – 3 аудиторних – 36 самостійної роботи – 69		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		69 год.	93 год.
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 65%
- для заочної форми навчання – 12%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у ознайомленні з історичним і сучасним досвідом теорії і практики соціальної роботи розвинених країн Америки, Канади та Європи; підготовки фахівців соціальної сфер у різних країнах світу. Програма курсу «Соціальна робота за рубежом» має на меті допомогти студентам у поповненні знань щодо актуальних проблем соціальної роботи у світовому культурно-освітньому середовищі.

Завдання полягають у:

- поглибленому вивченню історії становлення теорії і практики соціальної роботи за рубежом;
- вивченню міжнародних документів, що лежать в основі соціальної роботи з різними категоріями населення;
- порівнянню теорії і практики соціальної роботи нашої країни із зарубіжними;
- адекватному перенесенню отриманих знань на практику України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні концепції соціальної роботи за рубежом;
- історію, еволюцію теорії та практики соціальної роботи за рубежом;
- особливості систем соціального забезпечення в різних країнах;
- принципи і стандарти етики соціальної роботи як на міжнародному рівні, так і в окремих країнах;
- види соціальних установ і соціальних послуг за рубежом, загальне й особливе;
- досвід недержавних, некомерційних та інших соціальних установ за рубежом;
- особливості соціальної роботи з різними групами населення в зарубіжних країнах;
- всілякі підходи практики соціальної роботи за рубежом для застосування в практиці соціальної роботи в Україні.

вміти:

- давати об'єктивну оцінку соціальній політиці й уміти обґрунтовувати альтернативні її варіанти;
- аналізувати педагогічні явища та формувати власний погляд і оцінку ідей, концепцій соціальної роботи, а також практичних проблем соціальної освіти в різних країнах світу;
- використовувати відкрите професійне мислення, при якому засвоюється все доцільне із світової скарбниці досвіду соціальної роботи;
- аналізувати способи, методи, технології соціального захисту населення, які позитивно зарекомендували себе в зарубіжній практиці;
- творчо використовувати кращі ідеї соціальної педагогіки та соціальної роботи різних країн і народів для ефективної підготовки і функціонування соціальних працівників.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ІСТОРИЧНІ КОРЕНІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СУЧАСНІ ФАКТОРИ ЇЇ РОЗВИТКУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Тема 1. Методологічні та методичні аспекти вивчення зарубіжного досвіду соціальної роботи

Тема 2. З історії розвитку соціальної роботи

Тема 3. Моделі соціальної політики і соціальна робота

Тема 4. Загальна характеристика зарубіжних моделей підготовки спеціалістів для соціальної сфери

Змістовий модуль 2. СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Тема 5. Розвиток соціальної роботи в США

Тема 6. Соціальна робота у Великій Британії

Тема 7. Соціальна робота в клініках Бельгії

Тема 8. Система соціального захисту населення в Німеччині

Тема 9. Система соціального забезпечення в Скандинавських країнах, Нідерландах

Тема 10. Розвиток соціальної роботи в Канаді

Тема 11. Розвиток соціальної освіти в Росії

Змістовий модуль 3. ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНІ СОЦІАЛЬНІ СЛУЖБИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ ДЛЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ

Тема 12. Специфіка соціальної роботи за рубежом з окремими категоріями клієнтів: соціальна допомога дітям; соціальна робота з жінками, які постраждали від насильства; соціальна робота з особами з інвалідністю; соціальна робота з людьми похилого віку

Змістовий модуль 4. РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗРОБЦІ ТА ЗДІЙСНЕННІ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 13. Роль міжнародних організацій у розробці та здійсненні інтеграційної політики у сфері соціальної роботи і соціальної освіти

Змістовий модуль 5. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Тема 14. Концептуальні засади розвитку соціальної освіти в Україні у контексті міжнародного досвіду

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	с.р.		л	п	лб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. ІСТОРИЧНІ КОРЕНІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СУЧАСНІ ФАКТОРИ ЇЇ РОЗВИТКУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ												
Тема 1. Методологічні та методичні аспекти вивчення зарубіжного досвіду соціальної роботи	7	1	1			5	7	1	0			6
Тема 2. З історії розвитку соціальної роботи	7	1	1			5	7	0	0			7
Тема 3. Моделі соціальної політики і соціальна робота	7	1	1			5	7	1	0			6

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	с.р.		л	п	лб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 4. Загальна характеристика зарубіжних моделей підготовки спеціалістів для соціальної сфери	7	1	1			5	7	1	0			6
Разом за змістовим модулем 1	28	4	4			20	28	3	0			25
Змістовий модуль 2. СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН												
Тема 5. Розвиток соціальної роботи в США	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 6. Соціальна робота у Великій Британії	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 7. Соціальна робота в клініках Бельгії	4	1	1			2	4	0	0			4
Тема 8. Система соціального захисту населення в Німеччині	9	1	2			6	9	1	1			7
Тема 9. Система соціального забезпечення в Скандинавських країнах, Нідерландах	9	2	1			6	9	1	1			7
Тема 10. Розвиток соціальної роботи в Канаді	6	1	1			4	6	0	0			6
Тема 11. Розвиток соціальної освіти в Росії	4	1	1			2	4	0	0			4
Разом за змістовим модулем 2	52	10	10			32	52	4	4			44

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	с.р.		л	п	лб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 3. ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНІ СОЦІАЛЬНІ СЛУЖБИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ ДЛЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ												
Тема 12. Специфіка соціальної роботи за рубежом з окремими категоріями клієнтів: соціальна допомога дітям; соціальна робота з жінками, які постраждали від насильства; соціальна робота з особами з інвалідністю; соціальна робота з людьми похилого віку	14	4	2			8	14	1	0			13
Разом за змістовим модулем 3	14	4	2			8	14	1	0			13
Змістовий модуль 4. РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗРОБЦІ ТА ЗДІЙСНЕННІ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ												
Тема 13. Роль міжнародних організацій у розробці та здійсненні інтеграційної політики у сфері соціальної роботи і соціальної освіти	5	0	0			5	5	0	0			5
Разом за змістовим модулем 4	5	0	0			5	5	0	0			5

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лб	ін	с.р		л	п	лб	ін	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 5. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ												
Тема 14. Концептуальні засади розвитку соціальної освіти в Україні у контексті міжнародного досвіду	4	0	0			4	6	0	0			6
Разом за змістовим модулем 5	4	0	0			4	6	0	0			6
Підсумковий модульний контроль	2	2	0			0	0	0	0			0
ІНДЗ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Усього годин	105	20	16			69	105	8	4			93

5. Теми семінарських занять
не передбачено навчальним планом

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	РАЗОМ:	0

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Методологічні та методичні аспекти вивчення зарубіжного досвіду соціальної роботи	1
2	Тема 2. З історії розвитку соціальної роботи	1
3	Тема 3. Моделі соціальної політики і соціальна робота	1
4	Тема 4. Загальна характеристика зарубіжних моделей підготовки спеціалістів для соціальної сфери	1
5	Тема 5. Розвиток соціальної роботи в США	2
6	Тема 6. Соціальна робота у Великій Британії	2

7	Тема 7. Соціальна робота в клініках Бельгії	1
8	Тема 8. Система соціального захисту населення в Німеччині	1
9	Тема 9. Система соціального забезпечення в Скандинавських країнах, Нідерландах	2
10	Тема 10. Розвиток соціальної роботи в Канаді	1
11	Тема 11. Розвиток соціальної освіти в Росії	1
12	Тема 12. Специфіка соціальної роботи за рубежом з окремими категоріями клієнтів: соціальна допомога дітям; соціальна робота з жінками, які постраждали від насильства; соціальна робота з особами з інвалідністю; соціальна робота з людьми похилого віку	2
РАЗОМ:		16

7. Теми лабораторних занять
не передбачено навчальним планом

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
РАЗОМ:		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Методологічні та методичні аспекти вивчення зарубіжного досвіду соціальної роботи	5
2	Тема 2. З історії розвитку соціальної роботи	5
3	Тема 3. Моделі соціальної політики і соціальна робота	5
4	Тема 4. Загальна характеристика зарубіжних моделей підготовки спеціалістів для соціальної сфери	5
5	Тема 5. Розвиток соціальної роботи в США	6
6	Тема 6. Соціальна робота у Великій Британії	6
7	Тема 7. Соціальна робота в клініках Бельгії	2
8	Тема 8. Система соціального захисту населення в Німеччині	6
9	Тема 9. Система соціального забезпечення в Скандинавських країнах, Нідерландах	6
10	Тема 10. Розвиток соціальної роботи в Канаді	4
11	Тема 11. Розвиток соціальної освіти в Росії	2
12	Тема 12. Специфіка соціальної роботи за рубежом з окремими категоріями клієнтів: соціальна допомога дітям; соціальна робота з жінками, які постраждали від насильства; соціальна робота з особами з інвалідністю; соціальна робота з людьми похилого віку	8

13	Тема 13. Роль міжнародних організацій у розробці та здійсненні інтеграційної політики у сфері соціальної роботи і соціальної освіти	5
14	Тема 14. Концептуальні засади розвитку соціальної освіти в Україні у контексті міжнародного досвіду	4
	РАЗОМ:	69

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання є однією з форм самостійної роботи студентів, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих завдань на практиці. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно під керівництвом викладача.

До індивідуальних завдань відноситься: написання рефератів, есе, підготовка презентації за темами змістового модуля, підготовка тез на студентську наукову конференцію та написання наукових робіт для участі в конкурсах наукових студентських робіт на базі іншомовних джерел.

Перелік тем для реферування та підготовки доповідей, наукових робіт:

1. Прояви соціальної допомоги у Вавилоні, Давньому Єгипті, Давньому Китаї, Греції та Римі.
2. Основні тенденції у сфері соціальної допомоги Європейських країн в XIII-XVIII ст.
3. Передумови становлення професійної соціальної роботи (кінець XIX – початок XX ст).
4. Моделі соціальної політики і соціальна робота та їх вплив на соціальну роботу.
5. Сутність, система і напрямки здійснення соціального захисту в Європейських країнах
6. Основні положення концепції «держави загального добробуту».
7. Основоположники соціальної роботи за рубежом: Мері РІЧМОНД, Аліса САЛОМОН та Джейн АДАМС
8. Практика надання допомоги окремим категоріям громадян в країнах Європи
9. Становлення і розвиток соціальної освіти у світовому контексті
10. Загальна характеристика зарубіжних моделей підготовки спеціалістів для соціальної сфери
11. Особливості американської моделі підготовки фахівців соціальної роботи вищої кваліфікації
12. Специфіка соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів у США
13. Організація практичної підготовки спеціалістів соціальної роботи у Великій Британії
14. Становлення соціальної освіти в Австралії і Новій Зеландії
15. Досвід підготовки соціальних працівників в Індії
16. Характеристика класичної системи соціальної роботи у Швеції
17. Підготовка соціальних педагогів і спеціалістів у сфері дозвілля у Швейцарії

- 18.Реформування системи підготовки соціальних працівників у Бельгії і Фінляндії
- 19.Характеристика французької системи соціальної освіти
- 20.Підготовка кадрів соціальних працівників і соціальних педагогів у ФРН
- 21.Багатоступінчастий та інваріантний характер підготовки соціальних працівників у Великій Британії
- 22.Діяльність шкіл соціальної роботи у Польщі
- 23.Відновлення соціальної освіти у Болгарії і Румунії
- 24.Створення і розвиток системи підготовки соціальних працівників у Республіці Білорусь
- 25.Допомога європейських країн у становленні соціальної освіти у Литві і Латвії
- 26.Система соціального забезпечення в Ісландії.
- 27.Розвиток і становлення соціальної роботи у США.
- 28.Розвиток і становлення соціальної роботи в Канаді.
- 29.Система соціального забезпечення в Нідерландах.
- 30.Розвиток і становлення соціальної роботи в Норвегії.
- 31.Соціальна робота в клініках Бельгії.
- 32.Розвиток і становлення соціальної роботи в Німеччині.
- 33.Розвиток і становлення соціальної роботи у Великій Британії.
- 34.Японська модель соціальної роботи.
- 35.Китайська модель соціальної роботи.
- 36.Специфіка соціальної допомоги в країнах арабсько-мусульманського світу.
- 37.Розвиток соціальної роботи в латиноамериканських країнах.
- 38.Становлення системи соціального захисту в країнах Африки.
- 39.Роль міжнародних організацій у розробці та здійсненні інтеграційної політики у сфері соціальної роботи і соціальної освіти у світі
- 40.Концептуальні засади розвитку соціальної освіти в Україні у контексті міжнародного досвіду

10. Методи навчання

В аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: – словесні (розповідь, лекція, бесіда); – наочні (ілюстрація, демонстрація); – практичні (реферати, доповіді).

В аспекті логічності, мислення: – пояснювально-ілюстративні; – репродуктивні; – проблемного викладу; – індуктивні та дедуктивні; – частково-пошукові; – дослідницькі.

В аспекті керування навчанням: – навчальна робота під керівництвом викладача; – самостійна робота.

В аспекті діяльності в колективі: – методи стимулювання і мотивації обов'язку і відповідальності в навчанні: 1. роз'яснення мети навчального предмета; 2. вимога до вивчення предмета; – методи активізації: 1. навчальна дискусія (обмін думками); 2. аналіз конкретних ситуацій; 3. мозкова атака; 4. дискусія та диспут; 5. проблемне практичне заняття; 6. ділова гра.

В аспекті самостійної діяльності: структурно-логічні схеми.

11. Методи контролю

Методи контролю та самоконтролю (поточний контроль): методи усного контролю; методи письмового контролю та самоконтролю.

Поточний контроль знань здійснюється шляхом усного опитування вивчених тем курсу, написання самостійних та індивідуальних робіт, виконання тестових завдань. Метою поточного оцінювання знань студентів є виявлення їх рівня володіння проблематикою відповідно до вимог навчальної програми. Форми поточного контролю включають усне опитування студентів на практичних заняттях, презентації за темами змістових модулів, написання та захист доповіді тощо. Крім цього, поточний контроль охоплює такі вибіркові форми самостійної роботи, як: доповідь на студентській науковій конференції, підготовка наукової роботи тощо.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота														Сума	Модульна к/р	Разом
Модуль 1.																
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2							Змістовий модуль № 3	Змістовий модуль № 4	Змістовий модуль № 5			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	4,5	3,5	3,5	50	50	100

T1, T2 ... T14 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Бартош О.П. Навчання теорії і практики соціальної роботи в Україні і за рубежом: Навчально-методичний комплекс дисципліни для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота» / О.П.Бартош. – Ужгород: УжНУ, 2016. – 99 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Горшкова О.А. Опыт социальной работы за рубежом (краткий курс лекций). – Москва: Социально-технологический институт, 1999. – 92 с.
2. Зарубежный и отечественный опыт социальной работы. Учебно-методическое пособие / Под ред. А.Н. Дашкина, Е.И.Холостова, В.В.Колков. – М.: Соц.-технол. ин-т, 1999. – 263 с.
3. Зарубіжний досвід підготовки фахівців у системі дистанційної освіти: Монографія. Видання друге, доповнене. / [Козубовська І.В., Бартош О.П., Шпеник С.З., Бабинець М.М.]. – Ужгород: ПП Брежа, 2012. – 155 с.
4. Зарубіжний досвід соціальної роботи з дітьми групи ризику і професійної підготовки фахівців: Монографія / [Козубовська І.В., Бартош О.П., Козубовський Р.В., Шпеник С.З.]. – Ужгород: Видавництво ПП «АУТДОР-ШАРК», 2016. – 136 с.
5. Козлов А.А. Социальная работа за рубежом: состояние, тенденции, перспективы: Сборник научных очерков / А.А.Козлов. – М.: Флинта, 1998. – 224 с.
6. Обучение социальной работе: Преемственность и инновации / Под ред.Ш.Рамон, Р.Сарри: Пер.с англ. – М.:Аспект Пресс, 1996. – 157 с.
7. Основы социальной работы: Учебник / Отв. ред. П.Д.Павленок. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 395 с.
8. Поліщук В. А. Професійна підготовка фахівців для соціальної сфери: зарубіжний досвід: Посібник / В.А.Поліщук. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 184 с.
9. Попович Г.М. Соціальна робота в Україні і за рубежом: Навчально-методичний посібник / Ганна Михайлівна Попович. – Ужгород: Гражда, 2000. – 134 с.
- 10.Професійна освіта в зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: Монографія / Під заг. ред. Н.Г.Ничкало, В.О.Кудіна. – Черкаси: Вибір, 2002. – 322 с.
- 11.Соціальна робота: Підручник [В.А.Поліщук, О.П.Бартош–Пічка, Н.М.Горішна, Г.В.Лещук, О.Ю.Пришляк] / За ред. Н.Г.Ничкало. Тернопіль: ВАТ «ТВПК «ЗБРУЧ», 2010. – 330 с.

Допоміжна

1. Бартош О., Досін А., Козубовська І., Козубовський Р. Сучасна система профілактики девіантної поведінки неповнолітніх у Великій Британії: Монографія. – Ужгород: УжНУ, 2007. – 220 с.
2. Бридж Д. Обучение практики социальной работы в Великобритании // Образование в области социальной работы в России. – М., 1996. – С.44-49

3. Бурая Н.П. Соціальна робота: Навч. посібник. – Харків: Університет внутрішніх справ, 1995. – 104 с.
4. Взаимосвязь социальной работы и социальной политики / Под ред. Ш.Рамон. – М.: Аспект-пресс, 1997. – 256 с.
5. Дубинский В.И. Социальная помощь в Германии / Владимир Ильич Дубинский. – Москва: ГАСБУ, 1998.
6. Козубовська І.В., Пічкарь О.П. Кадрове забезпечення соціальних служб у Великій Британії. – Ужгород: “Мистецька лінія”, 2003. – 392 с.
7. Колков В.В. Основоположники социальной работы за рубежом / В.В.Колков, Е.Г.Студенова // Российская энциклопедия социальной работы. В 2 т. – Т. 2. – М., 1997. – С. 77-84.
8. Лоренц У. Социальная работа в изменяющейся Европе / У.Лоренц. – К.: Сфера, 1997. – 199 с.
9. Мельников В.П. История социальной работы в России: Учебное пособие / В.П.Мельников, Е.И.Холостова – М.: Социально-технологический институт, 1998. – С. 6-12
10. Пічкарь О.П. Соціальна робота за рубежом: Велика Британія: Методична розробка до курсу «Соціальна робота за рубежом» / Олена Павлівна Пічкарь. – Ужгород: УжНУ, 2001. – 47 с.
11. Превентивна діяльність соціальних служб Великої Британії з неповнолітніми, схильними до девіантної поведінки: Монографія / [І.Козубовська, О.Бартош, М.Бабинець, А.Досін, С.Шпеник]. – Ужгород:Шарк, 2010. – 260 с.
12. Семигіна Т. Міжнародне визнання соціальної роботи / Тетяна Семигіна // Соціальна політика і соціальна робота. – 2002. – №3-4. – С.144-145
13. Словарь-справочник по социальной работе / Под ред. Е.И.Холостовой. – М.: Юрист, 1997. – 424 с.
14. Соціальна робота в Україні: перші кроки / Під ред. В.Полтавця. – К.: Видавничий дім «КМ Academia», 2000. – 236 с.
15. Социальная работа и подготовка социальных работников в Великобритании, Канаде, США: учебно-методическое пособие / Отв. ред. И.А Зимняя. – М., 1992. – 198 с.
16. Сучасна система профілактики девіантної поведінки неповнолітніх у Великій Британії [Бартош О.П., Досін А.Р., Козубовська І.В., Козубовський Р.В.]. – Ужгород: УжНУ, 2007. – 221 с.
17. Чорбинский С.И. Социальная работа и социальные программы в США. – М.: Центр общечеловеческих ценностей, 1992. – 149 с.
18. Щукина Н.П. Самопомощь и взаимопомощь в системе социальной поддержки пожилых людей / Н.П.Щукина. – М.: Социально-технологический институт. – 1999. – 239 с.
19. Ярская–Смирнова Е.Р. Государство всеобщего благосостояния / Е.Р.Ярская–Смирнова / Российская энциклопедия социальной работы. В 2-х т. – Т.1. – Москва: Институт социальной работы, 1997. – С.113-119
20. Praca socjalna. Czesc pierwsza: Wydanie Podrecznikowe / [W.Poliszczuk, N.Horizna, O.Bartosz-Piczkar, O.Pryszkiak]. – Niepubliczna Placowka

Kształcenia Ustawicznego Siemianowicki Ośrodek Szkoleniowy: Siemianowice Śląskie, 2011. –273 s.

15. Інформаційні ресурси

1. Reform of Social Work Education and Training [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.doh.gov.uk/swqualification/overview.htm>>. – Загол. з екрану. – Мова англ
2. Social Policy in the UK [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www2.rgu.ac.uk/publicpolicy/introduction/uk.htm>> – Загол. з екрану. – Мова англ
3. Social Work with Children and Families. Open University [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www3.open.ac.uk/courses/bin/p12.dll?C01K224>> – Загол. з екрану. – Мова англ.
4. Тесля А. Подготовка специалистов по прикладной социальной работе: отечественный и зарубежный опыт (на примере Белоруси) [Електронний ресурс] / А.Тесля, В.Клипинина // Социальная работа. – 2007. – №2. – Режим доступу до журн.: <<http://ru.belbsi.by/rights/library/>> – Загол. з екрану. – Мова рос.